

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 17

İhracatı geliştirmek amacı ile vergileriyle ilgili olarak Hükümetçe alınacak tedbirlere dair Kanun tasarısı ve geçici Komisyon raporu (1/303)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-1854/3156

1 . 10 . 1962

Millet Meclisi Başkanlığına

Sanayi Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 21 . 9 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «İhracatı geliştirmek amacı ile vergilerle ilgili olarak Hükümetçe alınacak tedbirlere dair kanun tasarısı» ve gerekçe ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

GEREKÇE

I

MESELENİN KISACA NİTELİĞİ

Az gelişmişler bölümünden olanlar da dâhil, bütün dünya memleketlerinde ihracat aralıksız artarken yıllardır Türkiye'nin ihracattan sağladığı gelir âdeta sabit bir rakamda donmuştur. Bu durum milletlerarası teşekküllerin kesif ölçüde tecessüslerini tahrik etmekte, ekonomik sıkıntımızın bu düğümün çözülmesine, ihracatımızın artmasına bağlı bulunduğu yolundaki teşhis değişmez bir kanaat haline gelmektedir.

Millî geliri artırmak, dış tediye imkânlarını çoğaltmak maksadını güden ihracat artışı her şeyden önce üretiminin artışına bağlıdır. Bu artışı yalnız tarım alanından beklemeye imkân yoktur. Bu alanın tabiat şartına bağlı bulunan verimi sürelidir, er geç bir gün kifayetsizliği, sabitliği anlaşılacaktır. İstihsal ve dolayısıyla ihraç artışını Türkiye sınai mamuller alanında bulmak kademededir.

Bu realite iledir ki Hükümet zirai verimi âzami seviyesine çıkarıcı en müessir tedbirleri alırken sınai istihsalı artırma gayesine dönük tedbirleri de imkânlarının âzamisi içinde almakta tereddüt göstermemektedir. Müşterek Pazara girme teşebbüsleri arifesinde bu tedbirlerin tamamlanması da bir zaruret olarak belirlemektedir. Plânlı devreye geçiş ile ilgili program çalışmalarında temel düşünce bu olmuş ve olmakta devam edecektir.

Sınai mamullerimizin yurt ihtiyacından artan kısmının dış memleketlere satılması bir zarurettir. Milletlerarası ekonomide bugün bu zaruret «fiilî bir tesadüfîlik» ten çıkarılmış rasyonel, plânlı bir gaye haline getirilmiştir. Bugün millî istihşaller geniş bir nisbette milletlerarası talepleri karşılamak üzere yapılmaktadır.

Bugün bizde bir kısım sanayi kollarında istihsal kapasitesi ve fiilî istihsal fazlalığı vardır. Bu kollarda ara sıra mal stokları çoğalmaktadır. Sosyal güçlükleri de beraberinde getiren bu durumun bertaraf edilmesi, ihtiyaçtan artan mamullerin ihracı ile mümkündür. Mensucat sanayii kolunda bu olay bugün şiddetle kendini belli etmiş, âcîl çareler beklemektedir.

Olay kolaylıkla müşahede edildiği halde ihracatımızı artırıcı tedbirlerin alınmasında gereken duyarlılığı ve sürati gösteremediğimiz de bir gerçektir.

İhracatı geliştirme çarelerinin araştırılıp tesbiti ve uygulanması, engellerin iyi teşhisine ve tavsifine bağlıdır. İhracatın artması, ihracata hazır emtia bulunmasına değil, bu emtianın ihracının mümkün bulunmasına, bu imkânların ihzarına bağlıdır. Bu imkânların dayanacağı ana şart millî mamule milletlerarası pazarda bir rekabet gücü kazandırmış bulunmaktadır. Dünya fiatlarından yüksek bir fiat ile mal ihracı düşünülemez.

Bu şart önünde her hangi bir tedbire başvurulmadığı takdirde Türkiye mamullerinin pek ümit verici bir şansa sahip buldukları söylenemez. Şiddetli bir enflasyon devresinin nekahetini yaşamakta olan bir iktisattan bir hamlede ekonomik istihsal vetiresinin her safhasında normal fonksiyonlar beklemek muhaldir.

Ekonomimiz üstünde raşesi bütün şiddeti ile devam eden ârizanın belirtilerini, dünya fiyatlarından yüksek bulunan imalât ve satış maliyetlerindeki farklılığı bünyevi ve mevzuata bağlı olmak üzere ana iki bölüme ayırmak mümkündür.

Kuruluşlara ait olanlar da dâhil olmak üzere işletme içi şartların ekonomik prensiplere tam bir intibak halinde bulunmayışı maliyetleri yükselttiği gibi, malî ve sosyal şarjlar, bilhassa işletme dışı maliyet unsurlarında bazı ahvalde ihraç maddeleri fiyatları üzerinde kazanamaz bir selâble teressüp etmekte, dış rekabet gücünü takatsizlik seviyesine düşürmektedir.

Bu duruma göre, sınaî mamullerimize dış pazarlarda gerekli rekabet gücünü kazandırmak, başka bir ifade ile mallarımızı dünya fiatlarına satabilmek için, iç fiyatı, dış fiyatın üstüne çıkaran âmilleri süratle bertaraf etmemiz gerekmektedir.

Bu farkı yaratan bünyevi âmillerin giderilmesi derin ekonomik operasyonlara muhtaç olduğundan az çok bir zaman beledecektir. Hükümet yetkili seksiyonları ile bu problem üzerine önemle eğilmiş olup en iyi neticeyi mümkün en kısa zamanda alacak bir çalışma içindedir.

Malî ve sosyal şarjların yarattığı âmiller mevzuatın tahlili ile kolaylıkla müşahede edilebildiğinden ve insiyatif doğrudan doğruya devlet eliri de bulunduğundan bunların süratle alınması mümkün ve lâzımdır.

II

İHRAÇ MAMULLERİ FİATLARINDA VERGİLERİN YARATTIĞI AĞIRLIK

Başlıca vasıtalı vergilerimizin titiz bir dikkatle ihracat emtiası üzerinde bir mükellefiyet ağırlığı bırakmama yolunda benimsediği prensibe rağmen bu mallar üzerinde ihmal olunamayacak bir vergi teressübü kalmaktadır. Bir memleketin, ihraç emtiasının fiilî inhisarına sahip olmadıkça hiçbir ihraç maturanı vergi alamıyacağı bir malî mütearife halinde kabul edilmiş olduğuna ve halen bu nitelikte bir mal ihraç etmediğimize göre ihraç emtiası üzerindeki bütün vergi bakıyelerini temizlemek, mallarımıza dış pazarlarda rekabet gücü kazandırma davranışımızın ilk müessir belirtisi olmak gerekir.

İhraç mallarımızın (Mamullerimizin) satış fiyatlarında hangi vasıtalı vergiler müteressip kalmaktadır.

1. Gider Vergileri alanında :

a) Bilindiği gibi 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu vasıtalı vergiler alanında, mülga muamele vergisi ile münferit istihlâk vergilerini, yol vergisini, hizmet vergilerini bünyesinde toplamış Damga Resmi ve Şeker İstihlâk Vergisi hariç - bir vasıtalı vergiler kotudur.

Kanun 6 - 9 ncu maddeleri ile benimsediği hükümlerle, dâhilde imal ve istihsal olunan maddelerden ihraç olunanları, muaflik tatbiki veya vergi iadesi esasına göre istihsal vergisinden müstesna kılmıştır.

Bu iade sisteminin, imali yapan müesseseye muzafen işlemesi ve çok şartlı bulunması müteveli şikâyetleri mucibolmakta, usulün basitleştirilmesi istenmektedir.

Bundan başka bu sistem, mamulün maliyetine giren bütün vasıtalı vergileri ihraç fiyatından çıkarmaya müsait bulunmamaktadır. Bu durum kanunun sarih hükmünden doğmaktadır. Filhakkı 6802 sayılı Kanununun 9 ncu maddesinin son fıkrasında, ihracı istihsal vergisinden muaf tutulan eşyanın imal maliyetine girmiş olan elektrik, havagazı ve akar yakıt istihsal vergilerinin ihracat muafliğında nazara alınmıyacağı hükme bağlanmakla bu vergilerin ihraç malı maliyetinde kalacağı açık şekilde hükme bağlanmıştır.

Bu müteressip mükellefiyetin ihracat için ağırlık teşkil edecek bir âmil bulunmadığı iddia edilemez, zira kanun vâzı bu külfetin ağırlığını takdir ederek kanunun 10 ncu maddesinin 2/c, f ve g fıkralarına koyduğu hükümlerle maden istihraç ve istihsal ve tasfiyesi işleri ile elektrik istihsal ve tevzi müesseselerinde istihlâk olunan elektrigi istihsal vergisinden istisna etmiştir.

b) Gene Gider Vergileri Kanununun kabul ettiği başlıca prensiplerden biri de bu vergide mükerrerliğe meydan vermemektedir. Kanunun 27 nci maddesi bu prensibe yer vermekte, vergiye tabi ilk maddelerle imal olunan vergiye tabi bir mamulün vergi matrahından vergili ilk madde değeri düşülmek suretiyle istihsal vergisi ikinci imalât yerinde ilk maddeye eklenen değer üzerinden hesap ve cibayet olunmaktadır. Ancak bu sistemin uygulanmasında da, ihracat muafliğının tatbikinde olduğu gibi kanun, iptidai madde tenzilât nisbetinin hesabında vergili ilk maddenin maliyet fiyatına dâhil elektrik, havagazı ve akar yakıt istihsal vergilerini ihmal etmektedir. (6802 sayılı Kanununun 27 nci maddesinin 1 nci fıkrası)

2. Gümrük Vergisi alanında :

6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu ile, yerli mamullerin ihracında yukarıda belirtilen ölçüde hesabı bir vergi iadesi mümkün bulunduğu halde - ki bu iade ithal suretiyle tedarik edilen ilk maddeler için ithal de Gümrük İdarelerine ödenen istihsal vergisine de şâmindir - ithalde alınan Gümrük vergilerinin iadesine bugünkü mevzuatımız müsait bulunmamaktadır. Gümrük Vergisinde bu maksat oldukça zor şartların tahakkukuna bağlı bir geçici kabul sistemi ile ancak kısmen karşılanmaktadır.

Geçici kabul sistemi bir taraftan ıslah edilirken ihracat sanayiimizin gelişmesini sağlamak için Gümrük Vergisi iadesi - Dravbek - sisteminin de mevzuatımıza bir prensibolarak derhal girmesi birinci sırada gelen zaruretlerden biridir. Bu sistemin, mevzuatımıza teferruat hükümleri ile değil bir prensip hükmü olarak sokulması, uygulama usul ve ölçüsünün Hükümete bir salâhiyet olarak bırakılması suretiyle benimsenmesi gerekir. Bu prensibin kabulü üzerine İstihsal Vergisi alanında uygulanana müşabih ve daha da pratikleştirilmiş bir usulün tatbiki lâzım ve mümkündür.

3. Hizmet karşılığı mükellefiyetler alanında :

Bugün hizmet karşılığı mükellefiyetlerimiz Gider Vergileri, Damga Resmi ve Harclar Kanunları alanlarında toplanmaktadır.

Bunlardan 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu şümulü içinde işliyenler Banka, Banker ve Sigorta Şirketleri muameleleri dolayısıyla bu müessese ve şahısların yaptıkları muamele karşılığında adı ne olursa olsun müşteriden aldıkları paralar üzerinden % 15 nispeti ile alınıp aynen müşteriye intikal ettirilen Banka ve Sigorta mamulleri vergisi ile belli nakil vasıtaları ile Türkiye toprakları üzerinde yapılan yolcu ve eşya taşımaları karşılığında alınan ücret üzerinden çeşitli nisbetlerle - eşya için % 10 - alınan nakliyat vergisidir.

Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi istihsal ve ihracat maliyetlerinde, bilhassa sinai krediler ve ihracat kredileri kanalıyla ciddi bir ağırlık yaratmaktadır.

İhracata müteveccih Nakliyat Vergisi muafiyeti de aktarmasız ihracata munhasır bulunması hasebiyle ihraç malları üzerinde ekseriyetle teressübeden mükellefiyetlerden biri olarak belirme-ktedir. Bir kısım inhisar maddeleri için olduğu gibi bir kısım ana ilk maddelerinin taşınmasının da bu vergiden muaf tutulması yerinde olacağı gibi, ihraç maddeleri üzerindeki Nakliyat Vergi-sinin ve Banka ve Sigorta Hizmetleri vergilerinin, yükünü kaldırmak da ihracatın geliştirilme-sini hazırlıyacak müessir tedbirler cümlesindedir.

İhracatı hazırlıyan evrak ve vesikaların, bilhassa banka muameleleri alanındaki bu türlü kâğıt-ların ihzar ve ibrazı halinin Damga Resmi mükellefiyetinden istisna edilmesi, harclar alanında da aynı görüşle hareket edilmesi ve bilhassa sınaı mamullerimizin istihsalinde istihsal vasıtası ve ilk ve yardımcı madde olarak kullanılacak eşya için Menşe Şahadetnamesi Harcının kaldırılması - Menşe Şahadetnamesi Harcının tamamıyla kaldırılması konusundaki GATT Akid Taraflar kara-rına uyacağımızı bu teşekküle karşı taahhüdetmiş bulunduğumuz hatırlardadır - da başlıca ihraca-tı teshil tedbirleri arasında yer almaktadır.

4. İhracatı ilgilendiren sair malî ve sosyal mükellefiyetler :

Yukarda belirtilen ve hepsi genel bütçe ile ilgili bulunan malî mükellefiyetler dışında ihra-cata ilişkin Devlet ve mahallî idare geliri mahiyetinde bâzı mükellefiyetler daha vardır. Maden Kanunu hükümleri dairesinde alınan Devlet hissesi ile Belediye Gelirleri Kanunu ile alınmakta olan elektrik ve havagazı ve akar yakıt resmi bu cümledendir.

Bu meyanda, sınaı müesseselerde çalışan işçilere ödenen ücretler üzerinden alınmakta olan Gelir vergilerinin de müesseseler tarafından ödenmekte olduğu ve bu meblâğın sınaı mamuller üze-rinde bir vasıtalı vergi tesiri icra ederek maliyetleri ve dolayısıyla satış ve ihraç fiyatlarını yükselttiği de bir vakıadır.

İhraç mallarımızın, yabancı pazarlarda rekabet gücünü kıran bu ve buna benzer sair mükel-lefiyetlerin tesirini izale etmek de girdiğimiz plânlı kalkınma devresinin ihmal edilmez ve sü-ratle gerçekleştirilmesi gereken şartlarındanadır.

III

İHRAÇ MAMULLERİ SATIŞ FİYATLARINDAKİ MÜKELLEFIYETLERİN TEVLİDETTİĞİ AĞIRLIĞIN BERTARAF EDİLMESİ USULLERİ

İhraç mallarımızın satış maliyetlerine girmiş bulunan gerekçenin 11 nci bölümünde alınan mü-kellefiyetlerin, 1 nci bölümde işaret olunan maksadı tahakkuk ettirmek üzere bertaraf edilmesi, bir taraftan idare için, öte yandan da bu neticeden faydalanacak kişiler için kolay bir muamele ile gerçekleşebilmelidir. Usul, idare için fazla müdahaleyi gerektirmiyen basit, süratli ve berrak bir murakabe anlayışına dayanan bir disiplin, faydalanan için de ucuz, idare ile teması asgaride bulunduran kolay bir muameleden ileri gitmemelidir.

Bahis mevzuu kolaylıkların ihdası, bu mükellefiyetlerin bertaraf edilmesi aidoldukları kanun-larda birer birer yapılacak tadillerle sağlanabileceği gibi, bütün tadillerin gerekçenin 1 nci bölü-mündeki espriye dayanan «İhracatı geliştirme maksadı ile Hükümetçe alınacak tedbirlere dair Kanun» adlı bir Code'da prensip hükümleri halinde toplanması ve bu metinle alınacak salâhiyet-lere dayanılarak hazırlanacak talimatlarla yürürlüğe konulması da mümkündür.

Bu usullerle, ihraçolunacak emtia satış maliyetlerine teressübetmiş mükellefiyetlerin, birer bi-rer hesabedilerek ihracın vukuu ile birlikte ilgililere iade edilmesi yoluna gidilebileceği gibi, bu-nun külfetli sayılması takdirinde çeşitli mamullerin normal kârlı satış fiyatları içinde bu mükel-lefiyetlerin nisbetleri önceden tesbit edilmek suretiyle ihraçları halinde, bu nisbette bir meblâğın ilgililere malî şarjlar karşılığı olarak iadeten ödenmesi şekli de uygulanabilir.

Bu mekanizma yerli mamullere aynı mamulün yabancı menşelileri karşısında dış pazarlarda bir re-kabet gücü kazandırmaya, başka bir ifade ile bu maddelere dünya fiyatları ile satılma imkânı sağla-

maya mâtufl bir tedbir bulunduğundan, iadenin bu imkânı aşarak ilgiliye daha fazla bir menfaat sağlamaması lâzımdır. Bu itibarla bâzı mallar için bu iadenin mükellefiyetlerin yekûnundan az olması mümkün olabilecektir. Bu davranış, Hazinesinin ve diğer âmme hizmeti yapan idarelerin vergi yolu ile elde ettikleri gelirlere dayanan malî kaynaklarının, her türlü ekonomik tedbirlerin alınışında hassasiyetle göz önünde bulundurulması gerektiği esasına dayanmaktadır.

Milletlerarası malî ve ekonomik teşekküller zamanımızda ihracata verilen sübvansiyonları bir nevi para kıymeti düşürme davranışı, yabancı paralara çeşitli kur tatbıkı mahiyetinde gördüklerinden ve dünya ticaretinde dempinge kadar varan gayrimeşru rekabet hareketlerine engel olmayı prensibolarak benimsemiş bulduklarından sübvansiyon belirtilerine karşı çok hassas ve müeyyide sistemleri ile mücehhez disiplin nizamlarına sahiptirler.

Bugün ekonomi ve maliye literatüründe ve dünya tatbikatında vergi iadeleri de birer sübvansiyon sayılmakta ise de millî mevzuatların hemen kâffesinde vergi ve resimlerin ihracata iadesini derpiş eden hükümler mevcut bulunduğundan bu ölçüyü aşmıyacak şekilde vâkı primler müsamaha ile karşılanmaktadır. Az gelişmiş memleketlerin geliştirilmesi tedbirleri arasında da müsamaha ile karşılanan sübvansiyon bu ölçüde olmalıdır.

Ancak Türkiye mamullerinin bir süre sadece vergi iadeleri ile benzeri yabancı mamullerin dünya pazarı fiyatlarını bulmaması mümkündür. Mamullerimizin bünyevi âmillerinden doğan bu farkın bertaraf edilmesi yolunda, dünya fiyatını sağlayıcı ve fakat vergiye tekabül etmiyen bir sübvansiyon davranışı ile fiyat muvazenesine kavuşması imkânlarının araştırılması da, milletlerarası andlaşmalarda göz önünde bulundurulurken ayrı bir tetkik konusu olarak ele alınmak iktiza etmektedir, ki Hükümet bu istikametlerde de çalışmalar yapmaktadır.

IV

TASARININ MAHIYETİ

Konu bu yönleri ile ilgili Bakanlıklar ve resmî ve özel teşekküller yetkili elemanlarından kurulu bir komisyonun da tetkikinden geçirilmiş ve yukarıda belirtilen maksadın gerçekleştirilmesi konusunda ve ana vergi kanunlarının bu maksadı gerçekleştirecek bir bünyeye kavuşturulacağı güne kadar «ihracatı geliştirme maksadiyle vergilerle ilgili olarak Hükümetçe alınacak tedbirlere dair» bir kanun hazırlanması yerinde görülerek işbu tasarı meydana getirilmiştir.

Tastrının 1 nci maddesine göre Hükümet ihdas edeceği usullerle her sınaî mamulün ihracat satış fiyatlarına teressübetmiş vergi, resim, harc ve benzer tesir icra eden sair mükellefiyetleri tamamen veya kısmen bertaraf edebilecektir.

Bu davranış teressüp mevzuu mükellefiyet için muaflık ve istisna hükümleri ihdası suretiyle tahakkuk ettirilebileceği gibi ihraç maddelerimizin her biri için belirtilecek usullerle hesabolanacak bu mükellefiyetleri nispi veya maktu olarak gösteren bir tobloya göre iade edilebilecektir. Bu telâfi hareketi, yerli sınaî mamullerine benzerlerinin dünya fiyatına satılma imkânı sağlamaya mâtufl bulunduğundan bu farktan fazla bir menfaat sağlıyan ölçüde uygulanamayacağı gibi böyle bir durum esasen milletlerarası taahhütlerle kabili telif değildir.

Bu esasın tatbikinde doğması melhuz karışıklıkların bertaraf edilebilmesi için 1 nci madde ile Hükümete, gerektiği takdirde mevcut malî mevzuattaki ihracata mütaallik muaflık, geçici kabul ve iade hükümlerini talik yetkisi de verilmiş bulunmaktadır.

Hükümet ihdas edeceği bu usullerin uygulanmasını mümkün kılacak şartları ihzara da yetkili kılınmıştır. Bu şartların başında iadeyi mümkün kılacak tahsisatın bulunup bütçenin gerekli faslına konulması gelmektedir. Keza bu şartlar arasında ihracat yapanın gerçekten böyle bir iadeye haklı sayılıp sayılmıyacağına tahkikine mütedair muameleler ve bunları yerine getirecek merci-lerin tesbit ve tanzifi de yer almaktadır.

Hükümet ihdas ettiği usullerde ve hazırladığı şartlarda lüzumlu gördüğü değiştirmeleri yapma yetkisini haiz olacaktır. Tedbirleri müessir kılmanın başlıca şartlarından olan bu hükme kanunda yer vermek yerinde bulunmuştur. Buna göre Hükümet ihdas olunan tedbirler manzumesini her zaman ve günün icaplarına uygun bir canlılık ve seyyaliyet içinde bulundurabilecektir.

Tasarının 2 nci maddesi ile, Hükümetçe alınan tedbirlerin vergilere mütedair bulunuşu göz önünde bulundurularak Hükümetin bu kanuna göre ihdas edeceği usul ve hazırlıyacağı şartların, beklenen neticeyi derhal vermesini sağlamak üzere, bunların hemen meriyete vaz'ı lüzumlu görülmekle beraber bunları ihdas eden kararların mer'iyete girdikleri tarihten itibaren üç ay içinde yasama organının tasdikine sunulması da yerinde mütalâa edilerek maddeye gerekli hüküm konulmuştur.

Tasdiki icabeden kararlar 1 nci maddedeki maksadı tahakkuk ettirmek üzere ihdas olunacak usullere ve bunların uygulanmasını mümkün kılacak şartların hazırlanmasına ve bunlarda yapılacak değiştirmelere mütedair olanlardır. Bu usullerin icabı olarak meselâ hazırlanacak bir vergi iadesi cetvelinde iade nisbeti veya haddinin değiştirilmesine veya cetvele yeni maddelere ait nisbetlerin ilâvesine veya cetvelden bâzı nisbetlerin çıkarılmasına mütedair muamelelerin bu tasdik ile bir ilgisi yoktur. Bunlar kabul edilen usule göre yapılan muameleler olup birer usul kararı değildir.

Kararların yasama organınca reddedilmesi veya değiştirilerek tasdik edilmesi, karar münderecatına göre o güne kadar uygulanmış bulunan muamelelerin iptalini veya tashihini gerektirmeyeceği tabiidir. Banunun verdiği bir yetkinin ihdas ettiği durumlar ve muameleler meşrudur.

Tasarının son iki maddesi yürürlük ve yürütme yetkisine mütedair mütat hükümlerdir.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyon
Esas No. 1/303
Karar No. 2

14. 12. 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Genel Kurulun 12. 11. 1962 tarihli 4 ncü Birleşiminde, toplantı yılının değişmesi sebebiyle, yeniden kurulan Geçici Komisyonumuz 12. 12. 1962 Çarşamba günü saat 16 da toplanarak, gündemindeki, «İhracatı geliştirmek amacı ile vergilerle ilgili olarak Hükümetçe alınacak tedbirlere dair kanun tasarısı» nı, müzakere etmiştir.

Gereğçede verilen izahata ilâve olarak, Hükümet temsilcilerinden de izahat alınmıştır. Müzakereler sonunda, komisyonumuz aşağıdaki sonuçlara varmıştır :

1. Kanun tasarısı, birinci maddesi ile, sanayi mamullerinin ihracını kolaylaştırmayı istihdaf etmektedir. Sanayi mamullerimizin, yabancı memleket piyasalarında, rakip mamullerin fiyatları ile rekabet edebilmelerini sağlamak amacı ile, ihracı düşünülen mamul maddenin maliyetine girmiş bulunan vergi, resim, harc ve benzer tesir icra eden sair mükellefiyetlerin, muaflık ve istisnalar ihdası veya iade suretiyle bertaraf edilmesi amacı güdülmektedir.

2. Batı memleketlerinde de uygulanmakta olan bu gibi usullerin, memleketimizde de uygulanma zamanı artık gelmiş bulunmaktadır. Zira bâzı mamullerimiz için dış piyasalara çıkmak yavaş yavaş bir zaruret halini almaktadır.

3. Pek çeşitli alanlara taallûk edecek ve her konuda değişik özellikler taşıması gerekecek tedbirlerin, Hükümet gerekçesinde de belirtildiği üzere, ana vergi kanunlarımız bu meselelere çözüm çareleri getirinceye kadar, tedbirlerin seçiminde, tasarının derpiş ettiği ölçüde, Hükümete bir serbesti verilmesi komisyonumuzca uygun görülmüştür.

Bütün bu mülâhazalarla, kanun tasarısının 1 nci maddesi komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

4. Kanun tasarısının 2 nci maddesi, 1 nci maddede öngörülen hususlarda, alınan tedbirlerin, üç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine, onanmak üzere, sunulmasını âmirdir.

Filhakika meselenin esası, alınmış olan bir verginin iadesi veya bir vergiden muaf veya müstesna tutulmak olduğu için, kanun konusudur.

Bakanlar Kurulunun kararı üç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulmak suretiyle, kanun tedvini için zaruri olan gecikme ile, iktisadi hayatın istediği âcil tedbir zarureti telif edilmiş bulunmaktadır. Bu bakımlardan, komisyonumuz, ikinci maddeyi de aynen kabul etmiştir.

5. 3 ve 4 ncü maddeler mûtat maddeler olup aynen kabul edilmiştir.

6. Kanunun ele aldığı konunun önemi dolayısıyla işbu tasarının öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederiz.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı
Çanakale
Ş. İnan

Sözcü
Manisa
M. Erten

Kâtip
Bitlis
M. Okumus

Adana
Y. Aktınur

Muş
S. Mutlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İhracatı geliştirmek amacı ile vergilerle ilgili olarak Hükümetçe alınacak tedbirlere dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Mamullerimize ihrac gücü kazandırmak amacı ile bunların tevsik edilecek ihrac fiyatlarında vergi, resim, harc ve benzer tesisler icra eden sair mükellefiyetleri, muaflik ve itisnalar ihdası veya iade suretiyle ve gerektiği takdirde mevcut malî mevzuattaki ihracata müteallik muaflik, muvakkat kabul ve iade hükümlerini de geri bırakarak tamamen veya kısmen bertaraf etmeye ve bu maksatla gerekli usulleri ihdasa, bunların uygulanmasını mümkün kılacak şartları hazırlamaya, bu usul ve şartlarda gerekli değiştirmeleri yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 2. — Birinci maddedeki yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca ihdas olunacak usullere, hazırlanacak şartlara ve bunların değiştirilmesine mütedair kararlar yayınlandıkları tarihte yürürlüğe girmekle beraber bu tarihten itibaren üç ay içinde yasama organının onayına sunulur.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

21 . 9 . 1962

Başbakan <i>İsmet İnönü</i>	Devlet Bakanı ve Bşb. Yardımcısı <i>H. Dinçer</i>	Devlet Bakanı ve Bşb. Yardımcısı <i>T. Feyzioğlu</i>
Devlet Bakanı <i>H. O. Bekata</i>	Devlet Bakanı <i>R. Aybar</i>	Devlet Bakanı <i>R. Aybar</i>
Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	Adalet Bakanı <i>A. K. Yörük</i>	Adalet Bakanı <i>A. K. Yörük</i>
Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sancar</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Kurutluoğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Kurutluoğlu</i>
Dışişleri Bakanı V. <i>T. Feyzioğlu</i>	Maliye Bakanı V. <i>O. Öztrak</i>	Maliye Bakanı V. <i>O. Öztrak</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>Ş. R. Hatipoğlu</i>	Bayındırlık Bakanı <i>İ. Seçkin</i>	Bayındırlık Bakanı <i>İ. Seçkin</i>
Ticaret Bakanı <i>M. Ete</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Y. Azizoğlu</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Y. Azizoğlu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>O. Öztrak</i>	Tarım Bakanı V. <i>M. İzmen</i>	Tarım Bakanı V. <i>M. İzmen</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Öçten</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı <i>F. Çelikbaş</i>	Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı Y. <i>M. Ete</i>	Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı Y. <i>M. Ete</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>F. K. Gökay</i>		